

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

16-28

Megjelenik minden szombaton.

Kiadó: ifj. Wagner Antal könyvkereskedő.	Felelős szerkesztő: Dr. Valentin Emil	Főszerkesztő: Dr. Rajk Aladár orsz. képvis.	Főmunkatárs: Dr. Nyiraty János	Előfizetési árak: Egész évre 6 kor. Fél évre 3 kor. Negyed évre 1.50. Egyes szám ára 12 fillér.
---	---	--	--	--

Felvilágosítást kérnénk!

Ugy emlékszem, hogy a harmadfélszáz millió korona beruházási kölcsönt a törvényhozó testületek azért szavazták meg oly tüntető egyetértéssel, hogy ezen összeg, mely tulajdonkép nem annyira beruházási kölcsön, mint inség kölcsön, hogy az ország parlagon heverő ipara, vállalkozása és munkahiánya lendületet vegyen. Azért szentesítette Ő Felsége ezen törvényjavaslatot, hogy újabb közlekedési utak, összekötő pontok létesítsenek az ország azon részeiben, melynek hiánya miatt egész országrészek, nagy vidékek pótolhatlan közgazdasági hátrányban sinylődtek. Ezen beruházási kölcsön gyors effektuálását sem pártcélokra, sem kortescélokra nem szavazta meg az ország képviselője. Több mint egy éve mulott el, hogy a beruházási kölcsön törvényerőre emelkedett, hogy Ő Felsége szentesítését elnyerte, és annak sem hasznát, sem anyagi eredményét nem látjuk. Igaz, hogy egyes helyi érdeklapok a helyiérdek kedvéért egy ártatlan hirt világnak eresztene, de tényeket, munkát a munkásoknak eddig még nem látunk. Például a bajabátaszéki összekötő vasut és a közép-duna áthidalásának közigazgatási bejárását ide-oda egy éve, hogy teljesítették.

A tervek kidolgozásához rögtön hozzá fogtak, és eddig az egészből mitsem tudunk. Igaz, hogy kissé komplikált eme összekötő vasut tervezete, mert sem rónaságon, sem szikla-kemény talajon nem halad; azonban el nem képzelhetem, hogy olyan ügyefogyott legyen a kereskedelmi miniszterium műszaki osztálya, hogy egy tizennégy kilométer hosszú vasuti terv, bárminő komplikált is legyen az, 6—8 hónap alatt ki ne dolgozhatson. Hisz ha olyan nehézségekbe ütköznék egy vasuti terv végleges kidolgozása, akkor a szibériai vasutak létesítéséhez legalább ötven esztendő kellene. Vagy talán a magyar mérnöki kar nem áll a tudomány ama magaslatán, mint az orosz mérnöki kar? Alig hihetném. Minden elfogulatlanságom mellett a kormánynak eme ténykedését másra nem magyarázhatom, mint hogy ez az emberi gyarlóságnak egyik tüntető vonása. Nem képzelhetem másnak eme kicsinyesnek tetsző vonását, minthogy megakarja mutatni a nemzettel szemben ama fölényt, hogy a mig a hatalom az ő kezében van, ő rendelkezik a nemzet balsorsa felett. Pedig többféle okoknál fogva nem szabadna ennek így lennie. Először is Ő Felsége felhatalmazta a kormányt, hogy a folyó ügyeket vezesse és hajtsa végre. A beruházási kölcsön végrehajtása szentesített

törvény által folyó ügy, melyet bármely kormány uralma alatt a törvény által kiszabott határidőig effektuálni kell. Mert nem azért szavaztatott meg eme nagy összeg, hogy annak folyósítását végtelenségig kitolják, hanem azért, hogy a pangó iparnak, a munka-hiánynak, a sinlődő közgazdasági nyomornak kellő és rövid idő alatt segínyt nyujtsanak. Politikai okoknál fogva a legnagyobb hazafiatlanság volna a beruházási kölcsön által kontemplált közlekedési utakat késleltetni. Hisz Bécsben erre az ország figyelmét felkeltették. Nem tudom mi a neve annak a bécsi honatyának a ki kihívóan odanyilatkozott, „hogy a magyarok gazdaságilag csak szakadjanak el Ausztriától, vasutjaink majd kárpótolni fognak bennünket.“ Vagyis más szóval majd diktálunk mi viteldijakat a magyaroknak.

Ha nem is venné figyelembe a kormány az ipart, a munka-hiányt, hanem csupán ama eshetőséget, hogy a nemzet közóhaja folytán előbb is be kell állania ama eshetőségnek, hogy közgazdaságilag külön váljunk, hazafias kötelessége kell hogy legyen, hogy legalább a beruházási kölcsönből a Közép Duna hidját és baja—bátaszéki összekötő vasutat létesítse, ami által az ország egy nagy részének szabad és rövid volna

TÁRCA.

Felolvasás Kelet-Azsiáról.

Irta és felolvasta **Szentgáli Antal** a bajai kereskedő ifjak egyletének táncestélyén 1905. január 14-én.

— Charbin. — Utazás Charbintól Port-Arthurig. — Mukden. — Dalny. —

(Folytatás)

Ezek a kozákok tulajdonképen a mandzsuri orosz vasutak biztonságára örökös lovas csapatok, orosz néven »határőrök«, akik kisebb nagyobb csapatokban végig az egész vasút mentén lévén elhelyezve, e rengeteg orosz vállalkozásnak, az ott foglalkozók biztonságának megőrzése által megbecsülhetetlen szolgálattal tettek, sőt el lehet mondani, hogy csakis az ő őrökösük — őrjaraik — és erélyes szervezetünknek köszönhető, hogy ez a nagy vasút aránylag rövid idő alatt, igen egyszerű munkaerővel, minden komolyabb nehézség nélkül elkészült. Az egész vasút nem egyéb, mint Oroszországnak nélkülözhetetlen eszköze és útja annak a reá nézve óriás fontosságú politikai lépésnek megtevésére és hatásos támogatására, hogy magának a Távol-Keleten télen is jégtől mentes, úgy kereskedelmi, mint hadi célokra alkalmas kikötőt biztosítson. Ezen célja már-már el is

volt érve és hogy — amint a dolgok jelenlegi állása Port-Arthur eleste után mutatni látszik — a sikert ily váratlanul kiragadták a kezükből. Az tisztán az ő készületlenségükön múlott, aminek az eredő oka meg abban az ő kormányformájukban gyökerezik, mely túlságosan kevés kézre, agyra és jellemre bizza ezen rettenetes kiterjedésű birodalom ügyeinek intézését és amely lehetlenné tesz minden kritikát, kérdést, követelést vagy ellenőrzést.

Az orosz népre nézve a háború kimenetelével, Mandzsuria és Port-Arthur elvesztésénél vagy visszanyerésénél végtelenül fontosabb eredmény lesz az, hogy ezen eddig folyton szerencsétlen háborúnak fogják köszönhetni az alkotmányt. Oroszországban jelenleg az alkotmányos reformok megtagadása következtében olyan általunk nem is sejtett izgatottság, elégtelenség és forrongás van, hogy — hacsak az abszolút hatalmú uralkodó nem enged — egy aránylag csekély újabb balsiker hire is lánggra lobbanthatja az általános forradalmat. A makacsságukban és önzésükben megátalkodott hatalmi köröknek egyetlen reménye most még csak az, hogy Kuropatkinnak tavasszal sikerülni fog a japánokat visszazorítani, még pedig nem Koreába, hanem Niucsang felé és ott vagy bekeríteni,

vagy neutrális chinai területre szorítani, ami szintén azonos a japánokra nézve vereséggel. Erre nézve mindenesetre el fognak követni minden lehetőt. De hát persze a dologba lesz beleszólásuk a japániaknak is. Az én véleményem az, hogy a japánok a legjobb esetben még egyszer visszazoríthatják — de szintén csak rendkívül véres csata után — Kuropatkint Tie-Ling szorosig, Mukdentől körülbelül 40 km-nyire éjszakra, de tovább nem. Ez a Tie-Ling már most is jobban meg van erősítve még Liao-Jangnál is. Tavasszal az után Kuropatkinnak oly óriás haderő fog rendelkezésére állni, hogy lassankint vissza fogja szorítani a japánokat, ha nem is a tengerbe, hát legalább Koreába. Azután be fog következni az egész világra nézve legkívánatosabb békekötés.

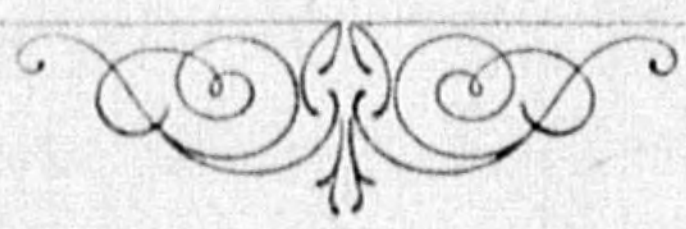
A mandzsuri vasutról sokszor híresztelik, hogy nincs jól építve és nem felel meg a hozzáfűzött várakozásoknak. Hát ennek épen az ellenkezője igaz, sőt ami a vasut-vonal teljesítési képességét illeti, ez az összes idegen katonai szakértők pontos tudományos teoretikus kombinációit egyszerűen hanyat lökte. Az oroszok a háború folyama alatt minden 10 versznyi távolságban (1 verszt 60 méterrel hosszabb a mi kilométerünknel) hadi kiterőt létesítettek és ezzel sikerült nekik a bor-

az útja Fiume és a tenger felé és másodsor a sorompók elzárásával és a viteldíjak felemelésével Bécsben nem fenyegetődnének folyton. Vagy talán Magyarország közgazdasági érdeke, a magyar ipar fellendülése, a munkahiány megszüntetése szinte a bécsiek jóakarától függ? Talán a beavatottak erre kérnének felvilágosítást. Tekintve, hogy a beruházási kölcsön effektuálása záros határidőhöz van kötve, tekintve, hogy ezen kölcsön felvétele, hováfordítása törvény által biztosítva, tekintve, hogy ezen törvény minden fórumnál szentesítést nyert, de végre tekintve, hogy ezen törvény által szentesített összeg gyümölcsöztetés helyett az elposványodás útja felé halad, a közérdek nevében újból és újból felvilágosítást kérnénk, hogy eme országos közérdekű ügyet mi hátráltatja, hogy a megvalósulásához olyan csiga léptekkel közeledik.

Felvilágosítást kérünk, hogy a mikor a baja—báttaszéki összekötő vasutra és a létesítendő Közép-Duna hidjára ez idénre 2.5 millió koronát előirányoztak mindaddig, a mikor az év egy negyede elmúlt, sem egy garast nem folyósítottak, de még pályázatot sem hirdettek. Erre annál is inkább jogosult a felvilágosítás kérelme, mert a beruházási kölcsönből, mely tulajdonkép inségkölcsön, sem pártkérdést, sem kortes eszközt kovácsolni nem szabad, ez a nemzet jogos kívánalma, mert eme kölcsön csak kölcsön, melyet a nemzetnek becsületesen vissza kell fizetni.

Báttaszék, 1905. március 26.

Dr. Boszkovitz Mór.

Közgyűlés.

Eleven lüktető élet jellemezte a március 27-én megtartott közgyűlést; a bizottsági tagok mindkét oldalon, de különösen a baloldalon élénken vettek részt a vitában. Egy szebb jövő reménye tárul elénk, a melyben elérjük, hogy a bizottsági tagok minden kérdésben otthonosak, tájékozottak lesznek és a város érdekét minden téren nemcsak akarni, hanem tudni is fogják megvédeni. Biztat a remény, hogy ily érdeklődés mellett meg fogjuk találni a helyes utat. Igen sajnós és szomorú dolog azonban, hogy akkor, a midőn az ellenzék majdnem minden kérdésben keresztülvitte álláspontját és ezek egy jó részében a városi tanács egyetértésével találkozott; egyik legfontosabb kérdésében 3 szónyi kisebbségben maradt. Ez pedig a polgári és belvárosi elemi iskola építése. Az ellenzék nem zárkózott el attól, hogy a jelenlegi iskola kibővítésék, átváltoztassék, sőt a mennyiben a jelenlegi hely nem felelt volna meg — ámbár megfelelt volna — esetleg más helyre építtessék, de igenis ellene volt annak, hogy az 200.000 koronába kerüljön. Újlag és ismételve állást foglalt ellene, hogy a város szomorú pénzügyi viszonyai közt akkora áldozat hozassék és ha álláspontját nem tudta keresztülvinni és ha az iskola ily nagy teherrel építtetik; a felelősséget részben a város vezetőire, részben a szabadelvűpártra hárítja. Későn fog bekövetkezni az idő, mikor be fogják látni, hogy ez nem a város fejlődését, hanem a város pénzügyi pusztulását jelenti.

A közgyűlés lefolyása következő volt. A polgármester időszaki jelentésénél a külterület megvédelem és egy vántétel tárgyában Alföldy Béla és Bajay Péter bizottsági tagok felszólására a polgármester kielégítő válasza után a közgyűlés a jelentést tudomásul vette.

A közigazgatási bizottság jelentésénél dr. Valentin Emil hivatkozott arra, hogy 4 éven át leszavazták őt abban a kérdésben, hogy a közigazgatási bizottság csak a szükséges

sérelemeket és intézkedni valókat sorolja fel és négy évi leszavaztatás után, maga a belügyminiszter tette Valentin álláspontját magáévá és ily értelemben bocsájtott ki néhány hónap előtt rendeletet.

Szép és kimerítő vita indult meg a kiszállási uradalom kertjének és a Szt. Ferenc-rendiek kertjének megvétele tárgyában, melyben résztvettek Erdélyi Gyula főjegyző, Bajay Péter, dr. Hermann Adolf, Czernay Imre, dr. Rajk Aladár, Szutrély Lipót, Tomcsányi Sándor és dr. Valentin Emil bizottsági tagok, sőt Rajk, Valentin, Szutrély, Hermann külön indítványokat is terjesztettek be. A közgyűlés azt határozta, hogy ezen telkeket meg nem veszi.

Megjegyezzük, hogy a tanács célja nem volt rossz, ha ezzel egy nagyobb szabású pénzügyi, gazdasági és kulturpolitikát akart volna megvalósítani és elállott volna attól, hogy a Vojnits-féle háztelken építtessék az iskola, mert akkor 30000 korona megtakarítás mellett és a színházépítés, úgy egyéb culturalis, valamint a város fekvésének a közepén való fejlődése és kiterjesztése érdekében a tanácsnak javaslatára feltétlenül sikerült volna többséget kapnia.

A kérdés feltevésénél hiba csúszott be, a mennyiben dr. Rajk és dr. Valentin indítványa szavazás alá nem bocsájtott. Az ellenzék lojalisan módot adott a reparatióra. Az irnokválasztások is érdekesek voltak, amennyiben az ellenzék egyik jelöltjét Sztruhák Bertalant behozta. Ezt csak azért emeljük ki, mivel örvendünk, hogy ezután a tisztviselők tudni fogják, hogy függetlenek s egyik pártra sem szabad nekik korteskedniök és nem tarthatnak attól, hogy meggyőződésük miatt valami baj háramolhatnék rájuk. Ha mi jönnénk valaha kormányra, minket is ezen szempont kell, hogy vezessen.

A választás után az elhunyt Scherer Antal bizottsági tag temetése miatt a főispán Mayer Károly járásbíró indítványára a közgyűlés egy órára felfüggesztette.

zasztó nagy távolságra való szállítás óriási nehézségeit legyőzni.

Volt alkalmam többször megfordulni Charbinban és Port-Arthurban. Charbinban a mandzsu vasútépítési munkák főmérnökénél, Ingovics tábornoknál volt dolgom. Akkor még az orosz nyelv nem ment eléggé folyékonyan és így vagy egy hétig gyakoroltam magamat szorgalmasan az orosz generális címének a kiejtésében, ami oroszul úgy hangzik, hogy Váse Viszokoprevoszohogyityelytvo (»magas kitűnőségtek.«) És minthogy ennek a méteres szónak mindenuntalan elő kell fordulnia beszédközben, képzelhető, hogy meddig tart, amíg az ember a mondókájának végére ér.

Charbin a mandzsuri vasútnak óriás fontosságú gőzpontja, amelynél a Nyugat-Kelet irányú fővonalból a Port-Arthur felé vezető szárnyvonal ágazik ki. Ennek a »szárnyvonalnak« hossza persze valamivel nagyobb, mint a Baja—szabadkaié, még pedig 17-szer olyan hosszú: 1025 km. mielőtt a vasútépítés megkezdődött, itt pusztaság volt, a Szungari folyó széles síkfekvésű völgye, melyen a közeli Gobi sivatag hatalmas szélviharjai szabadon száguldoznak végig toronymagasságú porfellegeikkel. A Szungari folyón pompás hatalmas vasúti vashíd vezet át, melynek mindkét végét béke idején is katonaság őrzi. Charbin elágazó állomás létesítése egy egész óriási új város keletkezését vont maga után. A boxerlázadás alkalmával az oroszok itt kritikus napokat éltek át. Körös-körül 15000 fegyveres chinai ölalkodott rájuk, lesve az

alkalmat, hogy rájuk rontsanak és őket lemészárolják. A helyőrséget, mely egészen csekély csapatból állott, nem lehetett elég gyorsan megerősíteni. Az oroszok tehát, hogy a boxereket tévedésbe ejtsék, cselhez folyamodtak és épen azon a vonalon, ahol legjobban félték a támadástól, éjjel nappal annyit masiroztak ide-oda, lövöldöztek, kiabáltak, őr-tüzeket gyújtottak, a zenekar hol itt, hol ott annyit muzsikált, hogy a boxerek lemondtak az ezen oldalról való támadásról, azt gondolva, hogy az oroszok rém sokan lehetnek és a rájuk nézve lehető legkedvezőtlenebb helyen támadtak, ahol az oroszok sietve el-sáncolták volt magukat és így a boxereket nagy sikerrel végleg visszaverték. Bámulatos az a lázas sietség, amelylyel az ujdonatuj épületek ezrével épülnek. A vasutállomáson, raktárakban, műhelyekben, sok millió hever mindenfelé anyagokban és berendezésben. Az ember órahosszat képes bámulni ezt a munkásoktól nyüzsgő életet, mialatt egyfelől gépek füttyülése és pöfékelése, másfelől kozákdal, ekzecirozó katonák felől felhangzó kommandószavak, chinaiak veszekedése, vonatzakatolás stb. hangzik össze-vissza, a távolban pedig az egész vidék fölé emelkedő halmon szép orosz stílusban épült fatemplom járul hozzá a mandzsuri hangulat — ébresztéshez. A szemlélő mintegy érzi, hogy ime a hatalmas »orosz medve« egyik karma itt fűrődik mind mélyebbre Mandzsuria testébe.

Charbintól Port-Arthurig szép termékeny síkságon halad a vasút, roppant szorgalommal

mivelt szántóföldek között, melyeken a földmives kapájára támaszkodva ép oly hosszasan megbámulja a robogó vonatot, mint a mi földmiveseink és az ekébe fogott csacsi épúgy megvadul az ismeretlen fekete szörnyetegtől, mint néha a mi igavonó barmaink keresztül kasul rohanva árkon-bokron, ekéstől, chinézerezestől, akinek sapkája erre, topánja amarra röpül az erőlködés közben, hogy kedves állatját visszatérítse a rendes kerékvágásba.

Port-Arthur felé haladva egyike a legnagyobb és legérdekesebb állomásoknak Mukden, chinai néven Feng Tien Fu, Mandzsuria fővárosa és a mostani mandzsu dinasztia régi székhelye. Hatalmas fal veszi körül az egész várost, melytől a vasutállomás mintegy egy kilométernyire kívül fekszik. A falon kívül sok ezer kúp alakú mintegy méter magasságú sirdomb foglal helyet, szép zöld pázsittal benőve. Ezek miatt kellett a vasutállomást a várostól kissé távolabb elhelyezni, mert a mandzsúk, épúgy mint a chinaiak is rendkívüli kegyeletben tartják az elődeik és rokonaik sirjait. Csaknem minden darab szántóföldön zöldel egynéhány ilyen kerek, kúp alakú sir: az illető család elhalt tagjainak a nyugvóhelye. Szép verőfényes napokon a mukdeni vasutállomásra igen érdekes mandzsu publikum gyűlik össze, közöttük sok tarka selyemruhába öltözött, festett arcú szépség, akiknek gömbölyű tele arca akárhányszor emlékeztetett a mi piros pozsgás fiatal parasztnyecskeinkre. A hajviseletük különösen érdekes és hosszú széles érclapokra

A gyűlés újbóli megnyitása után is ép oly élénk volt a vita, mint annak előtte.

A járdafektetés kérdésénél Alföldi és Czernay bizottsági tagok figyelmébe ajánlották, hogy a munkálatok nyáron végeztesse, különben hamar megromlanak.

Érdekes vita támadt a légszuszgyár ajánlatának a városi közkórház világítása tárgyában, melyben résztvettek Tomcsányi Sándor, Túry Mátyás, Dely Géza, dr. Valentin bizottsági tagok, úgy Erdélyi Gyula főjegyző és elfogadták a gázgyár ajánlatát, tehát a közkórházban is gázvilágítás lesz és pedig elég olesó árban. Ajánlatos volna azonban, ha a gázgyár a többi városi közvilágításnál is ilyen méltányosságot tanusítana.

Nagy lelkesedéssel fogadták dr. Szirmai Vidor bizottsági tagnak szép beszéd kíséretében megindokolt indítványát, hogy március 15-ike törvényes nemzeti ünneppé iktattassék. Az indítvány ezen része egyhangulag fogadott el.

A Szent-Ferenczrendiek boritaladó elengedését pártolta Tomcsányi Sándor bátyánk, de biz azt nem bírta leszorítani.

Az egyházgondnoki állások tekintetében nagy vita támadt, melyben Tomcsányi Sándor, Túry Mátyás és Vojnits Dániel bizottsági tagok vettek részt, a melynek eredményeképp Koller Dezső és Wilhelm Károly lettek egyházgondnokok. A szavazásnál a nem katolikus városatyák mindkét oldalon a tapintatosság okáért részt nem vettek.

A többi tárgyak simán mentek keresztül a miben nagy része van annak, hogy immár a bizottságokban az ellenzéknek is van helye és így például a zárórára vonatkozó fontos kérdés már a bizottságban egyértelműleg és remélhetőleg a közönség megalégedésére meglett oldva.

A közgyűlés sokszor a humor megnyilatkozását sem nélkülözte, melyet jó részben dr.

egészen laposan és simán ráborított széles hajsávokból van összeszerkesztve. Az ércbetét rézből, ezüstből, sőt gazdagoknál aranyból is szokott lenni.

Az egész mandzsúriai vasútnak hivatalosan forcirozott és mondhatni, hogy túlságosan dédelgetett végpontja a Ta-Lien-Van öbölben, Porth-Arthur közelében fekvő Dalny volt, amely szó oroszul annyit tesz, mint »Távoli« (egyrészt a »Távol Kelet« kifejezésnek első része, másrészt kissé hasonlít a vele u. a. öbölben fekvő Ta-Lien-Van chinai város nevére is). Ez is egyike azon városoknak, melyeket Oroszország az első téglától kezdve azelőtt egészen pusztán helyen épített föl. Az oroszok célja volt Port-Arthurt inkább tisztán stratégiai bázisponttá fejleszteni, a vidék kereskedelmét pedig Dalnyba terelni. Ezért ölték bele az itteni kikötőépítkezésekbe rengeteg milliókat, idáig járaták mint végállomásig a legelőkelőbb fényűzéssel berendezett expresszvonatokat és innen indultak tovább a vonatokhoz csatlakozó óriás gőzösök, melyek az érkező utasokat tovább szállították Japánba és Sanghaiba.

Azonban mind hiába, a kereskedelem csak nem akart ide terelődni, az egész kombináció tévesnek bizonyult és ha az itt elpazarolt milliókat Port-Arthur megerősítésére és teljes felszerelésére, valamint az ottani sekély vízü kikötő bővítési munkálataira fordították volna, ma talán másképp állnának a dolgok az egész harctéren.

Dalnytól Port-Arthurgig még vagy 3 óra hosszat tartott az utazás.

(Folyt. köv.)

Nyiraty János bizottsági tag szellemes megjegyzéseivel idézett elő.

—n.

Tisztelgés Schmausz Endrénél.

Szép és lélekemelő ünnepély és estély folyt le Apatinban március 25-én abból az alkalomból, hogy Baja város törvényhatósági bizottságának küldöttsége átadta Schmausz Endre nyugalmazott főispánnak Baja város törvényhatósága diszes jegyzőkönyvi elismerését.

A küldöttség tagjai Erdélyi Gyula főjegyző vezetése alatt hajón érkeztek. A küldöttség tagjai voltak: dr. Bernhart János tiszti főorvos, dr. Fehér Lőrincz, Heller Richárd polgári iskolai igazgató, dr. Klénántz György tiszti főügyész, Müller József földbirtokos, Rauschenberger Ferenc városi mérnök, Szutrély Lipót takarékpénztári igazgató, ügyvéd, Somogyi Emil szeszgyáros és dr. Valentin Emil ügyvéd, lapszerkesztő. A küldöttséget Declava Béla apatini járásbíró fogadta, kinek előzékeny kalauzolása mellett nyomban a főispán lakására mentek. Itt fogadta őket a főispán néhány apatini előkelőség társaságában. Erdélyi Gyula főjegyző ékes beszédben üdvözölte a főispánt, a melyre Schmausz Endre nagyszabású beszéddel felelt és mélyen meghatottan köszönte meg Baja város közönségének elismerését. A tisztelgést kedélyes vacsora követte, melyben a bajaiakon és a háziuron kívül résztvettek dr. Stets kanonokplébános, Declava Béla járásbíró, Balázs János nyug. erdő-főmester, Ámon Béla kereskedő, Rauschenberger polgári iskolai igazgató, dr. Zsubori József és dr. Bruck ügyvédek úgy szintén Szkenderovits, az apatini gyógyszerész.

Az első felköszöntőt Schmausz Endre mondotta a bajai küldöttségre egy magas röptű beszéd kíséretében. Utána Klénántz György köszöntötte fel egy kerekded beszéd keretében Schmausz Endre főispánt. Ennek befejeztével pedig dr. Valentin Emil köszöntötte fel ugyancsak Schmausz Endrét. E beszédben Valentin különösen kiemelte Schmausz Endre önzetlenségét és pártatlanságát, melylyel, mint főispán az összes pártok tiszteletét és szeretetét kivivta.

E beszéd után Szutrély Lipót köszöntötte fel Declava járásbíró, továbbá a társaság több tagja: dr. Hets, Declava, dr. Bernhart, Heller, Zsubori tartottak felköszöntőket. A társaság lelkes hangulatban éjfélén túl töltötte a vendégszerető háziúrral idejét.

Másnap köd miatt a küldöttség tagjai a közlekedés összes eszközeit, nevezetesen a gyaloglást, kocsizást, omnibust és vasutat és kimerítve érkeztek vissza a legjobb emlékekkel és a legderültebb hangulatban Bajára.

HIREK.

Vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetésük m. hó végével lejárt, tisztelettel felkérjük, hogy a megújítás iránt mielőbb intézkedni méltóztatásnak, nehogy a lap pontos küldését fennakadás zavarja meg.

Esküvő. Freund József dr. mult hó 28-án, kedden vezette oltárhoz Bérczi Margitot, Bérczi Albert dr. helybeli ügyvéd leányát.

A József Főherceg Szanatorium Egyesület, mely a szegénysorsú tudósbetegek részére ingyenes szanatoriumok felállítására alakult és mint ilyen kétségkívül egyike a leghumanusabb és legjótékonyabb egyesüle-

teknek, f. é. április hó 24-én, husvét hétfőjén Baján nagyszabású mulatságot rendez. E mulatság sikerének biztosításán négy helybeli úri asszony: dr. Alföldy Lajosné, dr. Hegedűs Aladárné, dr. Koller Imréné, dr. Lemberger Árminné fáradozik, hogy egy minden tekintetben élvezetes és szép mulatságban részesítsék a bajai közönséget. Mint hírlik a műsor a következő pontokból fog állani: egy direct erre az estére irt prolog, egy műkedvelő előadás és több élőkép, melyeken városunk majdnem összes szép lányai közreműködnek. Őszinte örömmel üdvözöljük az eszme megpendítőit, mert a cél, melynek szolgálatába szegődtek megérdemli, fáradozásukat és a közönség támogatását.

Eljegyzés. Dr. Wallshausen Gyula közkórházi sympaticus fiatal orvos eljegyezte Csibás Flórát, özv. Csibás Ferencné szeretetreméltó leányát. — Schlesinger Jenő baja-szent-istváni kereskedő eljegyezte özv. Brust Simonné bájos leányát Ilonkát.

Áthelyezés. Szappanyos Iván honvéd-huszárra hadnagyot, a helybeli tisztikar közkedvelt tagját Bajáról Szabadkára helyezték át. A népszerű huszár-tiszt unokaöccse Szappanyos Istvánnak, Kecskemét város legutóbb megválasztott Kossúth-párti képviselőjének.

A bajai kath. főgimnázium hangversenye. A bajai kath. főgimnázium 1905. évi április hó 2-án szegény tanulói fölsegítésére az intézet tornatermében ifjusági hangversenyt rendez. Kezdeté pontban délután 4 órakor. Belépő-díj személyenkint 1 korona. Számozott jegyek Kollár Á. és ifj. Wagner Antal könyvkereskedésében kaphatók. A hangverseny műsora: 1. *Riadó.* Abt Ferencztől. Előadja a főgimnázium ének- és zenekara. 2. *Romó és Julia.* Nyitány, Bellinitől. Előadja a főgimn. zenekara. 3. *Az obsitos.* Irta Garay János. Előadják Fischer H. VII. o. t. (költő), Posta S. VII. o. t. (obsitos), Koncz L. VI. o. t. (diák), és Sztankovich F. VI. o. t. (bíró). 4. *II. Szimfonia.* Danclától. Előadják Bernhart S. VII. o. t. és Melles B. IV. o. t. (hegedűn), Bachrach L. IV. o. t. (zongorán). 5. *Népdalok.* Előadja a főgimn. ének- és zenekara. 6. *A nővér.* Irta Incedi László. Szavalja Zahratka I. VIII. o. t. 7. *Kovács az erdőben.* Michaelistól. Előadja a főgimnázium zenekara. 8. *Kurucdalok.* A zenekar kíséretével tárogatón előadja Spiegel I. VII. o. t. 9. *Induló a »Hajduk hadnagya«-ból.* Előadja a főgimn. ének- és zenekara.

Rédl Béla báró halála. Rasztaiai Rédl Béla báró, a főrendiház örökös tagja, bácskai nagybirtokos március 23-án hatvanhét éves korában, hosszas szenvedés után meghalt Budapesten. Holttestét szombaton délután negyedfél órakor szentelték be a Reáltanoda-utca 15. számú házában, azután az őrszállási kegyuri templomban helyezték örök nyugalomra. Rédl Béla báró Budán született. Tanulmányainak befejezése után bácskai birtokán gazdálkodott, majd mint virilista élénk részt vett a politikai és a megyei életben. Előbb a Deák-párthoz tartozott, majd a volt nemzeti pártnak lett tagja. Több jótékony egyesületet is alapított. Személyes régiség- és képgyűjtő és szakértő volt, szakvéleményét előkelő tudósaink, köztük néhai Pulszky Ferenc is, gyakran kikérték. Mint agglegény halt meg. Testvérén, nyéki Nyéki Gyula özvegyén kívül, a Hammerstein báró-, Krivina-, Lonovics- és az aszói és podmanini Podmaniczky báró családok gyászolják. Báró Podmaniczky Endréné nagybátyját gyászolja az elhunyt főúrnban.

Közgyűlés. A bajai izr. nőegylet folyó évi április hó 6-án, délután 3 órakor tartja rendes évi közgyűlését.

A bajai földmivelő munkások ápril hó 2-án, d. e. 10 órakor a vonatkert melletti vásár-téren szakszűlést tartanak.

az útja Fiume és a tenger felé és másodsor a sorompók elzárásával és a viteldíjak felemelésével Bécsben nem fenyegetődnének folyton. Vagy talán Magyarország közgazdasági érdeke, a magyar ipar fellendülése, a munkahiány megszüntetése szinte a bécsiek jóakaratától függ? Talán a beavatottak erre kérnének felvilágosítást. Tekintve, hogy a beruházási kölcsön effektuálása záros határidőhöz van kötve, tekintve, hogy ezen kölcsön felvétele, hováfordítása törvény által biztosítva, tekintve, hogy ezen törvény minden fórumnál szentesítést nyert, de végre tekintve, hogy ezen törvény által szentesített összeg gyümölcsöztetés helyett az elposványodás útja felé halad, a közérdek nevében újból és újból felvilágosítást kérnénk, hogy eme országos közérdekű ügyet mi hátráltatja, hogy a megvalósulásához olyan csiga léptekkel közeledik.

Felvilágosítást kérünk, hogy a mikor a baja—báttaszéki összekötő vasutra és a létesítendő Közép-Duna hidjára ez idénre 2.5 millió koronát előirányoztak mindaddig, a mikor az év egy negyede elmulott, sem egy garast nem folyósítottak, de még pályázatot sem hirdettek. Erre annál is inkább jogosult a felvilágosítás kérelme, mert a beruházási kölcsönből, mely tulajdonkép inségkölcsön, sem pártkérdést, sem kortes eszközt kovácsolni nem szabad, ez a nemzet jogos kívánalma, mert eme kölcsön csak kölcsön, melyet a nemzetnek becsületesen vissza kell fizetni.

Báttaszék, 1905. március 26.

Dr. Boszkovitz Mór.

Közgyűlés.

Eleven lüktető élet jellemezte a március 27-én megtartott közgyűlést; a bizottsági tagok mindkét oldalon, de különösen a baloldalon élénken vettek részt a vitában. Egy szebb jövő reménye tárul elénk, a melyben elérjük, hogy a bizottsági tagok minden kérdésben otthonosak, tájékozottak lesznek és a város érdekét minden téren nemcsak akarni, hanem tudni is fogják megvédeni. Biztat a remény, hogy ily érdeklődés mellett meg fogjuk találni a helyes utat. Igen sajnós és szomorú dolog azonban, hogy akkor, a midőn az ellenzék majdnem minden kérdésben keresztülvitte álláspontját és ezek egy jó részében a városi tanács egyetértésével találkozott; egyik legfontosabb kérdésben 3 szónyi kisebbségben maradt. Ez pedig a polgári és belvárosi elemi iskola építése. Az ellenzék nem zárkózott el attól, hogy a jelenlegi iskola kibővítessék, átváltoztassék, sőt a mennyiben a jelenlegi hely nem felelt volna meg — ámbár megfelelt volna — esetleg más helyre építtessék, de igenis ellene volt annak, hogy az 200.000 koronába kerüljön. Újlag és ismételve állást foglalt ellene, hogy a város szomorú pénzügyi viszonyai közt akkora áldozat hozassék és ha álláspontját nem tudta keresztülvinni és ha az iskola ily nagy teherrel építtetik; a felelősséget részben a város vezetőire, részben a szabadelvűpártra hárítja. Későn fog bekövetkezni az idő, mikor be fogják látni, hogy ez nem a város fejlődését, hanem a város pénzügyi pusztulását jelenti.

A közgyűlés lefolyása következő volt. A polgármester időszaki jelentésénél a külterület megvédése és egy vántétel tárgyában Alföldy Béla és Bajay Péter bizottsági tagok felszólalására a polgármester kielégítő válasza után a közgyűlés a jelentést tudomásul vette.

A közigazgatási bizottság jelentésénél dr. Valentin Emil hivatkozott arra, hogy 4 éven át leszavazták őt abban a kérdésben, hogy a közigazgatási bizottság csak a szükséges

sérelemeket és intézkedni valókat sorolja fel és négy évi leszavaztatás után, maga a belügyminiszter tette Valentin álláspontját magáévá és ily értelemben bocsájtott ki néhány hónap előtt rendeletet.

Szép és kimerítő vita indult meg a kiszállási uradalom kertjének és a Szt. Ferenc-rendiek kertjének megvétele tárgyában, melyben résztvettek Erdélyi Gyula főjegyző, Bajay Péter, dr. Hermann Adolf, Czernay Imre, dr. Rajk Aladár, Szutrély Lipót, Tomcsányi Sándor és dr. Valentin Emil bizottsági tagok, sőt Rajk, Valentin, Szutrély, Hermann külön indítványokat is terjesztettek be. A közgyűlés azt határozta, hogy ezen telkeket meg nem veszi.

Megjegyezzük, hogy a tanács célja nem volt rossz, ha ezzel egy nagyobb szabású pénzügyi, gazdasági és kulturpolitikát akart volna megvalósítani és elállott volna attól, hogy a Vojnits-féle háztelken építtessék az iskola, mert akkor 30000 korona megtakarítás mellett és a színházépítés, úgy egyéb culturalis, valamint a város fekvésének a közepén való fejlődése és kiterjesztése érdekében a tanácsnak javaslatára feltétlenül sikerült volna többséget kapnia.

A kérdés feltevésénél hiba csúszott be, a mennyiben dr. Rajk és dr. Valentin indítványa szavazás alá nem bocsájtott. Az ellenzék lojalisan módot adott a reparatióra. Az irnokválasztások is érdekesek voltak, amennyiben az ellenzék egyik jelöltjét Sztruhák Bertalant behozta. Ezt csak azért emeljük ki, mivel örvendünk, hogy ezután a tisztviselők tudni fogják, hogy függetlenek s egyik pártra sem szabad nekik korteskedniök és nem tarthatnak attól, hogy meggyőződésük miatt valami baj háramolhatnék rájuk. Ha mi jönnénk valaha kormányra, minket is ezen szempont kell, hogy vezessen.

A választás után az elhunyt Scherer Antal bizottsági tag temetése miatt a főispán Mayer Károly járásbíró indítványára a közgyűlést egy órára felfüggesztette.

zasztó nagy távolságra való szállítás óriási nehézségeit legyőzni.

Volt alkalmam többször megfordulni Charbinban és Port-Arthurban. Charbinban a mandzsu vasútépítési munkák főmérnökénél, Ingovics tábornoknál volt dolgom. Akkor még az orosz nyelv nem ment eléggé folyékonyan és így vagy egy héttig gyakoroltam magamat szorgalmasan az orosz generális címének a kiejtésében, ami oroszul úgy hangzik, hogy Váse Viszokoprevoszhozgyityelytvo (»magas ki-tünőségtek.«) És minthogy ennek a méteres szónak mindenuntalan elő kell fordulnia beszédközben, képzelhető, hogy meddig tart, amíg az ember a mondókájának végére ér.

Charbin a mandzsuri vasútnak óriás fontosságú gőczpontja, amelynél a Nyugat-Kelet irányú fővonalból a Port-Arthur felé vezető szárnyvonal ágazik ki. Ennek a »szárnyvonalnak« hossza persze valamivel nagyobb, mint a Baja—szabadkaié, még pedig 17-szer olyan hosszú: 1025 km. mielőtt a vasútépítés megkezdődött, itt pusztasíkság volt, a Szungari folyó széles síkfekvésű völgye, melyen a közeli Gobi sivatag hatalmas szélviharjai szabadon száguldoznak végig toronymagasságú porfellegeikkel. A Szungari folyón pompás hatalmas vasúti vashíd vezet át, melynek mindkét végét béke idején is katonaság őrzi. Charbin elágazó állomás létesítése egy egész óriási új város keletkezését vont maga után. A boxerlázadás alkalmával az oroszok itt kritikus napokat éltek át. Körös-körül 15000 fegyveres chinai ölalkodott rájuk, lesve az

alkalmat, hogy rájuk rontsanak és őket lemészárolják. A helyőrséget, mely egészen csekély csapatból állott, nem lehetett elég gyorsan megerősíteni. Az oroszok tehát, hogy a boxereket tévedésbe ejtsék, cselhez folyamodtak és épen azon a vonalon, ahol legjobban félték a támadástól, éjjel nappal annyit masiroztak ide-oda, lövöldöztek, kiabáltak, őr-tüzeket gyújtottak, a zenekar hol itt, hol ott annyit muzsikált, hogy a boxerek lemondtak az ezen oldalról való támadásról, azt gondolva, hogy az oroszok rém sokan lehetnek és a rájuk nézve lehető legkedvezőtlenebb helyen támadtak, ahol az oroszok sietve el-sáncolták volt magukat és így a boxereket nagy sikerrel végleg visszaverték. Bámulatos az a lázas sietség, amelylyel az ujdonatuj épületek ezrével épülnek. A vasutállomáson, raktárakban, műhelyekben, sok millió hever mindenféle anyagokban és berendezésben. Az ember órahosszat képes bámulni ezt a munkásoktól nyüzsgő életet, mialatt egyfelől gépek füttyülése és pöfékelése, másfelől kozákdal, ekzecirozó katonák felől felhangzó kommandószavak, chinaiak veszekedése, vonatzakatolás stb. hangzik össze-vissza, a távolban pedig az egész vidék fölé emelkedő halmon szép orosz stílusban épült fatemplom járul hozzá a mandzsuri hangulat — ébresztéshez. A szemlélő mintegy érzi, hogy ime a hatalmas »orosz medve« egyik karma itt fűrődik mind mélyebbre Mandzsuria testébe.

Charbintól Port-Arthurig szép termékeny síkságon halad a vasút, roppant szorgalommal

mivelt szántóföldek között, melyeken a földmives kapájára támaszkodva ép oly hosszasan megbámulja a robogó vonatot, mint a mi földmiveseink és az ekébe fogott csacsi épügy megvadul az ismeretlen fekete szörnyetegtől, mint néha a mi igavonó barmaink keresztül kasul rohanva árkon-bokron, ekéstől, chinézerezestől, akinek sapkája erre, topánja amarra röpül az erőlködés közben, hogy kedves állatját visszatérítse a rendes kerékvágásba.

Port-Arthur felé haladva egyike a legnagyobb és legérdekesebb állomásoknak Mukden, chinai néven Feng Tien Fu, Mandzsuria fővárosa és a mostani mandzsu dinasztia régi székhelye. Hatalmas fal veszi körül az egész várost, melytől a vasutállomás mintegy egy kilométernyire kívül fekszik. A falon kívül sok ezer kúp alakú mintegy méter magasságú sirdomb foglal helyet, szép zöld pázsittal benöve. Ezek miatt kellett a vasutállomást a várostól kissé távolabb elhelyezni, mert a mandzsúk, épügy mint a chinaiak is rendkívüli kegyeletben tartják az elődeik és rokonaik sírjait. Csaknem minden darab szántóföldön zöldel egynéhány ilyen kerek, kúp alakú sír: az illető család elhalt tagjainak a nyugvóhelye. Szép verőfényes napokon a mukdeni vasutállomásra igen érdekes mandzsu publikum gyűlik össze, közöttük sok tarka selyemruhába öltözött, festett arcú szépség, akiknek gömbölyű tele arca akárhányszor emlékeztetett a mi piros pozsgás fiatal parasztyemenyecskeinkre. A hajviseletük különösen érdekes és hosszú széles ércsapokra

A gyűlés újbóli megnyitása után is ép oly élénk volt a vita, mint annak előtte.

A járdafektetés kérdésénél Alföldi és Czernay bizottsági tagok figyelmébe ajánlották, hogy a munkálatok nyáron végeztesse, különben hamar megromlanak.

Érdekes vita támadt a légszuszgyár ajánlatának a városi közkórház világítása tárgyában, melyben résztvettek Tomcsányi Sándor, Túry Mátyás, Dely Géza, dr. Valentin bizottsági tagok, úgy Erdélyi Gyula főjegyző és elfogadták a gázgyár ajánlatát, tehát a közkórházban is gázvilágítás lesz és pedig elég olcsó árban. Ajánlatos volna azonban, ha a gázgyár a többi városi közvilágításnál is ilyen méltányosságot tanusítana.

Nagy lelkesedéssel fogadták dr. Szirmai Vidor bizottsági tagnak szép beszéd kíséretében megindokolt indítványát, hogy március 15-ike törvényes nemzeti ünneppé iktattassék. Az indítvány ezen része egyhangulag fogadott el.

A Szent-Ferenczrendiek boritaladó elengedését pártolta Tomcsányi Sándor bátyánk, de biz azt nem bírta leszorítani.

Az egyházigazgatói állások tekintetében nagy vita támadt, melyben Tomcsányi Sándor, Túry Mátyás és Vojnits Dániel bizottsági tagok vettek részt, a melynek eredményeképp Koller Dezső és Wilhelm Károly lettek egyházigazgatók. A szavazásnál a nem katolikus városatyák mindkét oldalon a tapintatosság okáért részt nem vettek.

A többi tárgyak simán mentek keresztül a miben nagy része van annak, hogy immár a bizottságokban az ellenzéknek is van helye és így például a zárórára vonatkozó fontos kérdés már a bizottságban egyértelműleg és remélhetőleg a közönség meglegedésére meglett oldva.

A közgyűlés sokszor a humor megnyilatkozását sem nélkülözte, melyet jó részben dr.

egészen laposan és simán ráborított széles hajsávokból van összeszerkesztve. Az ércbetét rézből, ezüstből, sőt gazdagoknál aranyból is szokott lenni.

Az egész mandzsúriai vasútnak hivatalosan forcirozott és mondhatni, hogy túlságosan dédelgetett végpontja a Ta-Lien-Van öbölben, Porth-Arthur közelében fekvő Dalny volt, amely szó oroszul annyit tesz, mint »Távoli« (egyrészt a »Távol Kelet« kifejezésnek első része, másrészt kissé hasonlít a vele u. a. öbölben fekvő Ta-Lien-Van chinai város nevére is). Ez is egyike azon városoknak, melyeket Oroszország az első téglától kezdve azelőtt egészen puszta helyen épített föl. Az oroszok célja volt Port-Arthurt inkább tisztán stratégiai bázisponttá fejleszteni, a vidék kereskedelmét pedig Dalnyba terelni. Ezért ölte bele az itteni kikötőépítkezésekbe rengeteg milliókat, idáig járták mint végállomásig a legelőkelőbb fényűzéssel berendezett expresszvonatokat és innen indultak tovább a vonatokhoz csatlakozó óriás gőzösök, melyek az érkező utasokat tovább szállították Japánba és Sanghaiba.

Azonban mind hiába, a kereskedelem csak nem akart ide terelődni, az egész kombináció tévesnek bizonyult és ha az itt elpazarolt milliókat Port-Arthur megerősítésére és teljes felszerelésére, valamint az ottani sekély vizű kikötő bővítési munkálataira fordították volna, ma talán másképp állnának a dolgok az egész haretéren.

Dalnytól Port-Arthurgig még vagy 3 óra hosszát tartott az utazás.

(Folyt. köv.)

Nyiraty János bizottsági tag szellemes megjegyzéseivel idézett elő.

—n.

Tisztelgés Schmausz Endrénél.

Szép és lélekiemelő ünnepély és estély folyt le Apatinban március 25-én abból az alkalomból, hogy Baja város törvényhatósági bizottságának küldöttsége átadta Schmausz Endre nyugalmazott főispánnak Baja város törvényhatósága diszes jegyzőkönyvi elismerését.

A küldöttség tagjai Erdélyi Gyula főjegyző vezetése alatt hajón érkeztek. A küldöttség tagjai voltak: dr. Bernhart János tiszti főorvos, dr. Fehér Lőrincz, Heller Richárd polgári iskolai igazgató, dr. Klénántz György tiszti főügyész, Müller József földbirtokos, Rauschenberger Ferencz városi mérnök, Szutrély Lipót takarékpénztári igazgató, ügyvéd, Somogyi Emil szeszgyáros és dr. Valentin Emil ügyvéd, lapszerkesztő. A küldöttséget Declava Béla apatini járásbíró fogadta, kinek előzékeny kalauzolása mellett nyomban a főispán lakására mentek. Itt fogadta őket a főispán néhány apatini előkelőség társaságában. Erdélyi Gyula főjegyző ékes beszédben üdvözölte a főispánt, a melyre Schmausz Endre nagyszabású beszéddel felelt és mélyen meghatottan köszönte meg Baja város közönségének elismerését. A tisztelgést kedélyes vacsora követte, melyben a bajaiakon és a háziuron kívül résztvettek dr. Stets kanonokplébános, Declava Béla járásbíró, Balázs János nyug. erdő-főmester, Ámon Béla kereskedő, Rauschenberger polgári iskolai igazgató, dr. Zsubori József és dr. Bruck ügyvédek úgy szintén Szkenderovits, az apatini gyógyszerész.

Az első felköszöntőt Schmausz Endre mondotta a bajai küldöttségre egy magas röptű beszéd kíséretében. Utána Klénántz György köszöntötte fel egy kerekded beszéd keretében Schmausz Endre főispánt. Ennek befejeztével pedig dr. Valentin Emil köszöntötte fel ugyancsak Schmausz Endrét. E beszédben Valentin különösen kiemelte Schmausz Endre önzetlenségét és pártatlanságát, melylyel, mint főispán az összes pártok tiszteletét és szeretetét kivivta.

E beszéd után Szutrély Lipót köszöntötte fel Declava járásbíró, továbbá a társaság több tagja: dr. Hets, Declava, dr. Bernhart, Heller, Zsubori tartottak felköszöntőket. A társaság lelkes hangulatban éjfélén túl töltötte a vendégszerető háziúrral idejét.

Másnap köd miatt a küldöttség tagjai a közlekedés összes eszközeit, nevezetesen a gyaloglást, kocsizást, omnibust és vasutat és kimerítve érkeztek vissza a legjobb emlékekkel és a legderültebb hangulatban Bajára.

HIREK.

Vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetésük m. hó végével lejárt, tisztelettel felkérjük, hogy a megújítás iránt mielőbb intézkedni méltóztatásának, nehogy a lap pontos küldését fennakadás zavarja meg.

Esküvő. Freund József dr. mult hó 28-án, kedden vezette oltárhoz Bérczi Margitot, Bérczi Albert dr. helybeli ügyvéd leányát.

A József Főherceg Szanatorium Egyesület, mely a szegénysorsú tüdőbetegek részére ingyenes szanatoriumok felállítására alakult és mint ilyen kétségtől egyike a leghumanusabb és legjótékonyabb egyesüle-

teknek, f. é. április hó 24-én, husvét hétfőjén Baján nagyszabású mulatságot rendez. E mulatság sikerének biztosításán négy helybeli úri asszony: dr. Alföldy Lajosné, dr. Hegedűs Aladárné, dr. Koller Imréné, dr. Lemberger Árminné fáradozik, hogy egy minden tekintetben élvezetes és szép mulatságban részesítsék a bajai közönséget. Mint hirdik a műsor a következő pontokból fog állani: egy direct erre az estére irt prolog, egy műkedvelő előadás és több élőkép, melyeken városunk majdnem összes szép lányai közreműködnek. Őszinte örömmel üdvözöljük az eszme megpendítőit, mert a cél, melynek szolgálatába szegődtek megérdemli, fáradozásukat és a közönség támogatását.

Eljegyzés. Dr. Walleshausen Gyula közkórházi sympaticus fiatal orvos eljegyezte Csibás Flórá, özv. Csibás Ferenéné szeretetreméltó leányát. — Schlesinger Jenő baja-szent-istváni kereskedő eljegyezte özv. Brust Simonné bájos leányát Ilonkát.

Áthelyezés. Szappanyos Iván honvéd-huszárradnagyot, a helybeli tisztikar közkedvelt tagját Bajáról Szabadkára helyezték át. A népszerű huszár-tiszt unokaöccse Szappanyos Istvánnak, Kecskemét város legutóbb megválasztott Kossúth-párti képviselőjének.

A bajai kath. főgimnázium hangversenye. A bajai kath. főgimnázium 1905. évi április hó 2-án szegény tanulói fölsegítésére az intézet tornatermében ifjúsági hangversenyt rendez. Kezdeté pontban délután 4 órakor. Belépő-díj személyenkint 1 korona. Számozott jegyek Kollár Á. és ifj. Wagner Antal könyvkereskedésében kaphatók. A hangverseny műsora: 1. *Riadó.* Abt Ferencztől. Előadja a főgimnázium ének- és zenekara. 2. *Romeó és Julia.* Nyitány, Bellinitől. Előadja a főgimn. zenekara. 3. *Az obsitos.* Irta Garay János. Előadják Fischer H. VII. o. t. (költő), Posta S. VII. o. t. (obsitos), Konecz L. VI. o. t. (diák), és Sztankovich F. VI. o. t. (bíró). 4. *IV. Szimfonia.* Danclától. Előadják Bernhart S. VII. o. t. és Melles B. IV. o. t. (hegedűn), Bachrach L. IV. o. t. (zongorán). 5. *Népdalok.* Előadja a főgimn. ének- és zenekara. 6. *A nővér.* Irta Inczédi László. Szavalja Zahratka I. VIII. o. t. 7. *Kovács az erdőben.* Michaelistól. Előadja a főgimnázium zenekara. 8. *Kurucdalok.* A zenekar kíséretével tárogatón előadja Spiegel I. VII. o. t. 9. *Induló a »Hajduk hadnagyai«-ból.* Előadja a főgimn. ének- és zenekara.

Rédl Béla báró halála. Rasztaíni Rédl Béla báró, a főrendiház örökös tagja, bácskai nagybirtokos március 23-án hatvanhét éves korában, hosszas szenvedés után meghalt Budapesten. Holttestét szombaton délután negyedfél órakor szentelték be a Reáltanoda utca 15. számú házában, azután az orszáallási kegyuri templomban helyezték örök nyugalomra. Rédl Béla báró Budán született. Tanulmányainak befejezése után bácskai birtokán gazdálkodott, majd mint virilista élénk részt vett a politikai és a megyei életben. Előbb a Deák-párthoz tartozott, majd a volt nemzeti pártnak lett tagja. Több jótékony egyesületet is alapított. Személyes régiség- és képgyűjtő és szakértő volt, szakvéleményét előkelő tudósaink, köztük néhai Pulszky Ferenc is, gyakran kikérték. Mint agglegény halt meg. Testvérén, nyéki Nyéki Gyula özvegyén kívül, a Hammerstein báró-, Krivinaí-, Lonovics- és az aszódí és podmanini Podmaniczky báró családok gyászolják. Báró Podmaniczky Endréné nagybátyját gyászolja az elhunyt főúrnban.

Közgyűlés. A bajai izr. nőegylet folyó évi április hó 6-án, délután 3 órakor tartja rendes évi közgyűlését.

A bajai földmivelő munkások ápril hó 2-án, d. e. 10 órakor a vonatkert melletti vásár-téren szakgyűlést tartanak.

Halálozás. Scherer Antal lisztkereskedő, városi törvényhatósági bizottsági tag mult hó 26-án meghalt 69 éves korában, gyászba döntve egy kiterjedt előkelő, úri családot. Temetése óriási közönség részvétele mellett hét-főn ment végbe. A gyászbeszéd alkalmából a család a következő jelentést adta ki: Alulírottak fájdalomtól megtört szívvel jelentik a maguk és számos rokonaik nevében, a felejtetlen férj, apa, nagyapa, testvér és após Scherer Antal nagykereskedő és Baja város 25 éven át volt törvényhatósági bizottsági tagnak f. hó 26-án reggel 1/25 órakor, életének 69-ik és boldog házasságának 39-ik évében, rövid szenvedés és a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült teteme folyó hó 27-én d. u. 1/25 órakor fog a szt. Rókushoz címzett sírkertben lévő családi sírboltba örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent misé-áldozat kedden, folyó évi március hó 28-án d. e. 9 órakor fog a szt. Rókus kápolnában az Urnak bemutatni. Baján, 1905. évi március hó 26-án. Áldás és béke hamvaira! Özv. Scherer Antalné sz. Timpauer Katalin neje. Jánossy Mihály Máténé sz. Scherer Anna, Dr. Nicolaus Béláné sz. Scherer Bella, Dr. Pintér Józsefné sz. Scherer Katinka, Scherer Rezső, Scherer Károly, Scherer Othmár gyermekei. Jánossy Mihály Máté, Dr. Nicolaus Béla, Dr. Pintér József vejei. Scherer Rezsóné sz. Hauke Margit, Scherer Károlyné sz. Rutterschmidt Böske, menyei. Dréher Ignáczné sz. Scherer Katalin nővére. Jánossy Dénes, Nicolaus Annuska, Margitka, Béluska, Pintér Laczika, Imriske, Scherer Rudika, Scherer Antalka unokái.

Szintársulatunk nyári állomása. Makó város alispánja táviratban értesítette Pesti Ihsz Lajos szinigazgatónkot, hogy a makói színházat a város neki adta. — Kiváló dicsérete ez társulatunknak, mert a makói színház a mult évben Zilahi aradi társulata nyitotta meg és az idén — bár több jónevű szinigazgató pályázott — Pesti Ihsz Lajos kapta meg. Őszintén örvendünk ennek a dolognak még azért is, mert bizony a szini kerületben a társulat aligha tudott volna a nyáron nagy állomást találni.

A bajai izr. hitközség és szentegylet 1904. évi működése. Két vékonyka, igénytelen füzetet kaptunk, kevés szöveggel és sok-sok számmal, melyek azonban elevenekké és beszédesekké válnak, ha azokat figyelemmel olvassuk, ha értelmüket keressük. És minél többet foglalkoztunk — kötelességünkhöz hiven — e füzetek tartalmával, annál inkább lepott meg bennünket az a sokoldalú tevékenység, melyet e két testület vezetősége a lefolyt esztendőben kifejtett. A füzetek bevezetésekben megemlékeznek dr. Adler Lipót rabbi jubileumáról, Weinberger Bernát jegyző nyugdíjaztatásáról, az iskola további fejlődéséről, az izr. lelenygyermeknek vallás-erkölcsi nevelésének elhanyagolt voltáról és mintegy 6000 korona új alapítványról, melyet az 1904. év folyamán tettek. A hitközség zárószámadásából kimagasló az a tény, hogy az iskola fentartására az adóból 12628 K 69 fillért költöttek, adóban pedig 17192 K 89 fillér folyt be, vagyis az adók 73%-át az iskolára fordították, ami már magában véve is elég dicséret. A jótékonyág terén szinte páratlan, amit városunk izr. hitfelei produkáltak. Kifizettek ugyanis az 1904. évben alapítványokból: szegényeknek ösztöndíjjal, kiházási segélyül 5400 koronát, a kórház fentartására és szegények gyógyszerre 770 koronát, másnemű segélyezésekre, mintegy 800 koronát, a templom-pénztár jótékonyágára 2600 koronát költött, iskolakönyveket 540

korona értékben osztottak ki, egy más jótékony-egylet 300 koronát adott segélyezésekre, mindezek kitesznek közel 10.500 koronát. A szentegylet jótékonyágra 6000 koronánál többet adott, az izr. Nőegylet jótékonyága szintén közel 4000 korona, az Aggok-háza fentartása tudomásunk szerint szintén felémészt közel 4000 koronát, a mi végösszegeben 24.500 koronát tesz ki. Ha ezen összeghez számbavesszük a Leányegylet népkönyhájának fentartását, ami nem megvetendő összeg, eredményül oly összeget kapunk, amely irigységgel töltheti el azokat, a kik e felekezeten kívül állván, nem részesülnek a jótékonyág ama sokféle áldásában, melyek e füzetekben látunk. Látva az eredményeket, melyeket izr. vallásu polgártársaink iskolájuk és jótékonyáguk terén eddig felmutattak, kívánjuk nekik, hogy soká legyen módjukban ily irányba működni e két szép cél szolgálatában.

Halálozás. Városunknak egy érdemekben gazdag polgára hunyt el tegnapelőtt Schmidt Márton 66 éves gépgyáros személyében. Vigasztalására szolgálhat azonban a környezetnek, hogy becsületesen végzett földi pályát után hosszas szenvedéstől váltotta meg őt a könyörületes halál. — A boldogult földi maradványait ma d. u. 5 órakor fogják átadni az örök enyészethez.

Művészi körút. Értesülésünk szerint a kis Szegő Nándor, kinek ügyes cimbalom-játékát a télen volt alkalmunk hallhatni Sárkány Victor gordonka művészszel legközelebb művészi körútra indul. Előbb Magyarországot, később azonban egész Európát készülnek meghódítani. Merész vállalkozásukhoz sok szerencsét kívánunk.

»Mit kíván a magyar nemzet?« A magyar nemzet nevében most nagyon sokan beszélnek. Ezt teszi a most megjelent politikai broszura szerzője is, mely broszura az előbbi címet viseli. A szerző új polgári balpártot akar alakítani, mert kiszámítja, hogy az új Házban 261 polgári és 152 nem polgári származású képviselő van. A meglehetősen zavaros fejtegetés írója a függetlenségi pártot, a Bánffy-pártot, a demokratákat és a szocialistákat és a szabadelvűpárt demokratikus érzésű tagjait kalapálná össze kormányképes polgári balpárttá, a korona álláspontjához lehetőség szerint való alkalmazkodással. Az ellenzék aligha kér ebből a programból, mert a nemzetnek most elég baja van, semhogy az osztályérdek éles szétválasztásával is szaporítsa azt. Ezt tehát nem kívánja a magyar nemzet.

Közügyülés. A magyarországi munkások rokkanat és nyugdíjegyletének bajai fiókja március hó 26-án tartotta hatodik rendes évi közgyűlését, melyen a tagok szép számban jelentek meg. Tárgysorozaton az 1904. évről szóló pénztári jelentés volt, mely szerint az egyesület vagyona 1.396.485 kor. 7 fill. Összes tagjainak száma meghaladja a 30.000-et, míg a bajai fiók egyletnek 250-nél több tagja van. Megtudjuk továbbá a jelentésből, hogy az egyesület 45 rokkantjának — kik alig 10 éve tagjai az egyesületnek — a mult évben 17.784 kor. 55 fill. segélyt nyújtott. A tisztújításon elnök lett: Schön Ödön, alelnök: Rotschild Zsigmond, pénztáros: Stricker Simon, ellenőr: Csáby Károly, titkár: Weinberger Ödön, választmányi tagok: Bettelheim Sándor, Fischer Béla, Koch Rudolf, Strasser András. Ezen humánus missiót teljesítő egyesületről lapunk egyik későbbi számában bővebben fogunk megemlékezni.

Dankóék itthon. A szép cigánymuzsika kedvelői bizonyára örömmel veszik azt a hirt, hogy Dankóék országghírű zenekara ma hosszabb tartózkodásra Bajára érkezik s első hangversenyét már holnap (vasárnap) a Preimayer-féle vendéglőben megtartja.

A bajai kerületi betegsegélyző-pénztár f. évi márczius hó 26-án tartotta meg rendes évi közgyűlését. Az igazgatóság és felügyelő bizottság évi jelentéseik felolvasása és a zárószámadások előterjesztése után az 1904. évi zárószámadások jóváhagyattak és a felmentvény minden irányban megadatott. A szokásos választások megejtése után a pénztár 1905. évi igazgatósága következőleg alakult: Czernay Imre elnök, Reichenberg Antal alelnök, Csermák Sándor, Dervaderics Illés és Mikoleczky Ferencz munkaadókból; Bakonyi Ferencz, Csáby Károly, Farkas Béla, Jorgovics Sándor, Kovács Sándor, Kattaringer József, Lukács Tamás, Ludvay Antal, Pock Nándor, Wernberger Lajos alkalmazottakból. Póttagok: Füredi Sándor, Nádas József, Havelka János, Király József, Schneider Gábor és Weisz József. — A f. évi felügyelő-bizottságba megválasztottak: Grossz József, Nyiraty István, Wagner Sándor, Trafikánt Vilmos és ifj. Nánay Lajos rendes; Adamek Ottó, Borics Lajos és Varga Lajos alkalmazottak. — A választott bíróság tagjai: Fischer N. János, Bayer Adolf, Okrona József, Ackermann János, Iszkáicz Kálmán és Somorjai Ignác.

Az elhagyott férj bosszúja. Bács község lakóit kinos izgatottságban tartja az a véres szerelmi dráma, amely a falu egyik népes utcáján játszódott le. Az áldozat egy Márton András nevű 56 éves parasztember, akit veje, Tyotyisán Pál 29 éves gazdálkodó meggyilkolt. A gyilkosság oka az volt, hogy a durva természetű Tyotyisánt felesége hónapokkal ez előtt elhagyta és minden könyörgés és rábeszélés dacára sem akart visszatérni hozzá. A magára maradt férj emiatt keserű szemrehányásokkal illette apósát, Márton Andrást és őt a falu egyik utcáján megtámadva, felszólította, hogy az asszonyt küldje haza, mert különben gyilkolni fog. Márton András a leánya pártjára kelt és mindenért a vejét hibáztatta. Tyotyisánt ez az igazmondás anynyira dühbehozta, hogy apósára bicskát emelt és azt háromszor egymásután apósa mellébe döfte. Az áldozat sérülései halálosak voltak és Márton András alig néhány perc múlva örökre lehunyta szeméit. A gyilkos önként jelentkezett a csendőrnél, akik azonnal le tartóztatták és a kir. ügyészség fogházába kísérték.

Hurokra került ékszerolvaj. Egy Fitz Lajos nevű, 39 éves, facér pincér, a szegedi vasutállomáson ellopta Vabli Lajos, ószivácsi földbirtokos börtöndjét, amelyben több ezer korona értékű papír volt. Azonban csakhamar kézrekerült. Mikor megmotozták, zsebében nem volt egy pár krajcárnál több, de volt három ezüst óra, egy női arany óra, egy arany nyaklánc, függő, inggomb, ezüst dohánytárca és a szegedi kézműves banknak egy 300 korona értékű briliáns gyűrűről és karékról kiállított zálogjegye. A bérkocsisnak viteldij fejében egy ezüst órát ajándékozott láncostul együtt. Érdekes, hogy a kihallgatása során eleinte az örültet játszotta:

— Mi a foglalkozása?
— Voltam király Beotióban — felelte énekelve.
— Hol született?
— Rózsa bokorban jöttem a világra...
— Hová tette el a többi ékszereműeket?
— Hová mitsem tettél, kincset ne keress ott — felelgeti a gyanus ember, hogy az örült játsszásával meghiusítsa a nyomozást.

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

az egyedül elismert kellemes ízű természetes hashajtószer.

Csak később kezdett valamelyest összefüggő válaszokat adni, amikből megtudták, hogy Bácsstopolyáról való. Egyebet azonban nem lehetett kivenni belőle.

A baja-szentistváni gyógyszerár megnyitása. Március 30-án nyitotta meg dr. Hirkó István, Pest vármegye tiszti főorvosa Saád Józsefnek újonnan engedélyezett, nagy gondal és szakavatottsággal felszerelt bajaszentistváni gyógyszerárát. A közigazgatási hatóság részéről Szilassy Elek kiskőrösi főszolgabíró jelent meg a megnyitáson. Ott voltak még dr. Beczásy és dr. Róna bajai orvosok és dr. Nagy Kálmán süködsi orvos, tb. járás orvos is. Délben a tulajdonos a bizottság és a helybeli intelligencia részére nagy lakomát adott, mely csak a késő délutáni órákban ért véget. Az új gyógytárat az ottani plébános, a megnyitás előtti napon megáldotta.

Gyáralapítások Magyarországon. Az önálló vámterület ellenzőinek hatalmas cáfolatul szolgálhat az a tény, hogy a kereskedelemügyi miniszteriumban nem kevesebb, mint nyolcszáz gyáralapítási kérvény fekszik. E kérvények túlnyomó részét osztrák és német gyárosok adták be, akik állami kedvezményeket és egyéb támogatást kérnek a magyar kormánytól. Érdekes, hogy a kérvényezők túlnyomó része a textiliparosok közé tartozik, köztük elsőrangú csehországi posztó és gyapotgyárosok. Természetesen a kérvények elintézéséről a politikai válság megoldása előtt szó sem lehet.

A bajai országos vásár. A kereskedelmi miniszter megengedte, hogy a bajai országos vásár április hó 23. és 24-ike helyett ez évben kivételesen május hó 7-én és 8-án tartassék meg.

Gyilkosság Csikerián. A Csikeria és Bajmok közötti uton, a VII. számú órház közelében 30-án reggel a járókelők egy munkás külsejű embert holtan találtak. A halott vérében feküdt az uton és első szempillantásra látható volt, hogy gyilkosságnak esett áldozatul. A csendőrség által megejtett nyomozás már is kiderített annyit, hogy a megölt embert munkástársai sebeztek halálra. A délután folyamán László Géza szabadkai rendőrkapitány is kiszállott a helyszínre a nyomozás megajtése végett.

Meglopott halott. Érdekfeszítő bűnügyi tárgyalás volt m. hó 28-án a szabadkai kir. törvényszéken, jellemző példájául annak, hogy a régi bűnök is napvilágra kerülnek. Ezelőtt négy évvel, 1901. évi június hó 26-án meghalt Baján Pál Ferencz nyugalmazott vasuti pénztárnok, akit Mutics Simon és felesége szolgáltak évek hosszat. Alighogy az öreg ur a szemeit lehunyta, a derék házaspár összeszedett a házban minden értékeset: 1400 forint készpénzt, sok ékszert, ágyneműt, szőnyegeket és a saját lakásába cipelte át. Pál Ferenczet eltemették és a lopás titokban maradt. Titokban egész addig, amíg Muticsot saját apósa, a kit a házából kismizett — fel nem jelentette. Molnár József, az após, Mutics előtt 16 évig szolgált Pál Ferencet s alapos bizonyítékokkal felszerelve tette meg a feljelentését. Az ügyészség Muticsot és feleségét hagyatéki lopás büntette miatt helyezte vád alá. Kedden tartották meg ebben az ügyben a tárgyalást a szabadkai kir. törvényszéken *Márián* Miklós kir. törvényszéki bíró elnöklése mellett. A koronatanu a feljelentő, Molnár volt, aki mindenben megerősítette feljelentését. A tolvaj házaspár körömszakadtig tagadott, de a tanuk valamennyien ellenük vallottak. A bíróság mindemellett nem hozott ítéletet, mert *Bodrogi* közjegyző, aki Molnár után a legfontosabb tanu, nem jelent meg. E végből a tárgyalást elnapolták.

Naivítás. Boriska felsőbb leányiskolába jár, a mama gondosan őrködik fölötte. Fiatal ember még nem közeledett eddig a leányka felé.

Kedden, mult hó 28-án, amint a leányka elszunynyadt, a mamája lehajolt hozzá és megcsókolta.

Az ártatlan kis bakfis így sóhajt föl ál-mában:

— Jaj de csunya maga Józsi. Hátha észre vette volna a mama!

Gyermekével leugrott a vonatról. Macskovics Kálmán született Kolarevics Anna 25 éves kelebiai lakos sulyos árát adta vakmerőségének. Bajáról ment hétfőn reggel hazafelé és a Horváth-tanyánál le akart szállani a vonatról, ezt azonban elfelejtette bejelenteni s így a vonat megállás nélkül ment tovább. Macskovicsné ez nagyon bántotta s mikor a vonat férje tanyára közelébe ért, ölbéli gyermekével együtt leugrott a robogó vonatról. A kerek bal lába lábfejét levágták, a gyermeknek azonban csodálatosképen nem történt semmi baja. A szerencsétlenül járt asszonyt a mentők a szabadkai köz-kórházba szállították.

A bajai szociáldemokrata-párt vasárnap, április hó 2-án, délután 2 és fél órakor a »Bárány Szálloda« nagytermében népgyűlést rendez.

Apró hírek. Szentpéteri László mezőturi illetőségű lakatos segéd m. hó 28-án a városi székházban levő *Fischer* Béla-féle kereskedő boltja előtti ernyőt akarta levenni, de a létra eltörtött alatta, minél fogva a járdára zuhant és pedig oly szerencsétlenül, hogy kézficamodási sérülést szenvedett.

Ablak betörés. Kolompár József Zrinyi Miklós- és Szarka-utca szegletén levő lakása ablakát Németh József m. hó 30-án virradóra betörte.

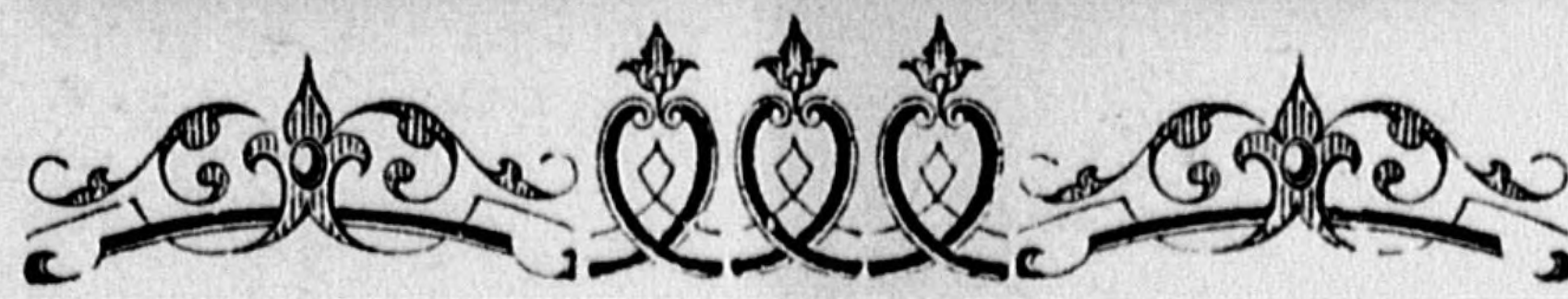
Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a **Ferencz József keserűviz** valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és emlitésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérjünk határozottan »Ferencz József« keserűvizet.

Zongorák, cimbalmok és hegedűk, — csak első rangú gyártmányok! — Kaphatók **Wagner** Antalnál Baján.

Köszönetnyilvánítás.

Az oly sok oldalról megnyilatkozott részvényt nyilatkozatokért, melyekkel engem felejthetetlen jó anyám elhunyt alkalmából fölkeresni méltóztattak, külön-külön köszönetet mondani képtelen lévén: fogadják mindazok, akik jóleső részvétüket akár személyesen, avagy írásban, akár pedig a végtiszteségen való megjelenésükkel leróni sziveskedtek, ezúton hálás köszönetemet.

Dr. Herman Adolf.

4308. szám
kig. 1905.

Árverési hirdetmény.

A szentjánosi körtöltés mellett levő 2¹⁴²/₁₆₀₀ hold szántóföldnek 1905/1906-ik gazdasági évtől hat évre haszonbérbe adása végett, a városi gazdasági hivatalnál **folyó évi április hó 5-én d. u. 1/2 5 órakor** nyilvános árverés fog tartatni alulírott nál betekinthető feltételek mellett.

Bánatpénz fejében a jelenlegi 100 kor. évi haszonbér mint kikiáltási ár után 10 kor. teendő le az árverés megkezdése előtt.

Baja, 1905. március 30-án.

Weisz Nándor,
tanácsnok.

Mohácson egy jóforgalmú HENTES-ÜZLET

betegség miatt berendezéssel együtt olcsón, sürgősen eladó. Bővebb értesítést a tulajdonos nyújt: **Sapkás János,** hentes **Mohácson.**

ELKÖLTÖZÉS MIATT
**IRODA, HÁLÓSZOBA
ÉS KONYHA BERENDEZÉS,**
ÚGY
**GÁZLÁMPÁK, CSILLÁR
ÉS KASSA, ELADÓK.**
Dr. KEMÉNY ZSIGMOND.

Egy jobb házból való
TISZTA ÉS MEGBIZHATÓ
CSELEDET
KERESEK.
Cím a kiadóhivatalban.

Az Árpád-utca (volt Provalia-utca) 11. szám alatt lévő 3 szobából és két konyhából álló

HÁZAM

elköltözés folytán minden elfogadható árért eladó.

Kaiserfeld Ármin.

RAKTÁROMON
I-ső rendű égetett mész ára
métermázsánként: **2 kor. 80 fill.**

BAJÁN ÉGETETT
I-ső r. szép fehér darabos mész
ára métermázsánként: **3 k. 60 fill.**

Tömeges vételnél árkedvezmény.

Állandó nagy készlet.

Baja, 1905. ápril hó.

SCHLEICHER ANTAL.

ZONGORA
használt, igen jó karban, olcsó áron
ELADÓ. — Hogv hol? — megmondják a kiadóhivatalban

NAGY KALAP RAKTÁR

Van szerencsém a helybeli és vidéki n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a közlegő *lavaszi és nyári idényre kül- és belföldi kalapokból* rendkívüli nagy választékot tartok

férfi- és gyermek kalapokban

raktáron, valamint **sapkákban**, minden árban. Különösen figyelmükbe ajánlom a hirneves **P. G. Habig** valamint **Guiseppe Petroli** olasz gyárak különlegességi kalapjait, melyek **csakis** egyedül nálam vannak raktáron.

Szives pártfogásukat kérve, maradtam alázatos tisztelettel

FISCHER PÁL.

Modern szoba-festést

elvállalok a mai kor igényeinek megfelelő festő-munkákat, **ugymint**

szobák, termek, templomok stb. diszes festését,

— továbbá vihar-mentes —

homlokzat-festést, mely tartós, levegőn és napon.

Pestalits Sándor,

6-2

szoba-festő.

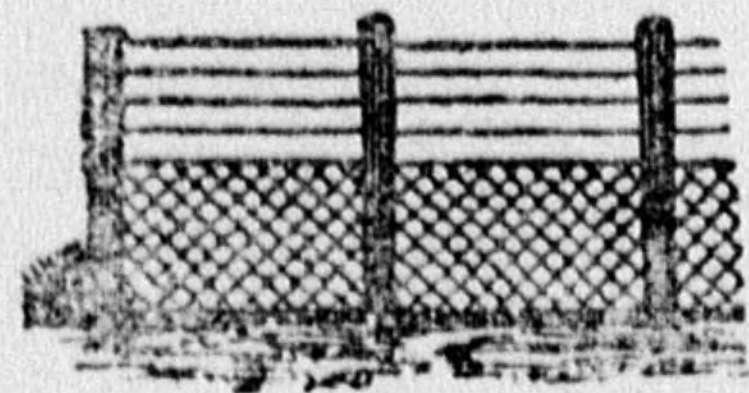
Hunyadi János-utca, 23. szám.

Ki az egészségét és a tisztaságot szereti,

az rendeljen nálam sürgősen

8 koronáért

fakeretű erős acélsodronyágybetétet, mely olcsóbb, mint a szalmazsák. Az ágy belméretének beküldése után gyorsan és pontosan készítem.

Ugyszintén sodronykerítéseket, udvarok, kertek, szőlők kerítéséhez 42 fillértől feljebb és minden e szakba vágó munkát.

20-1

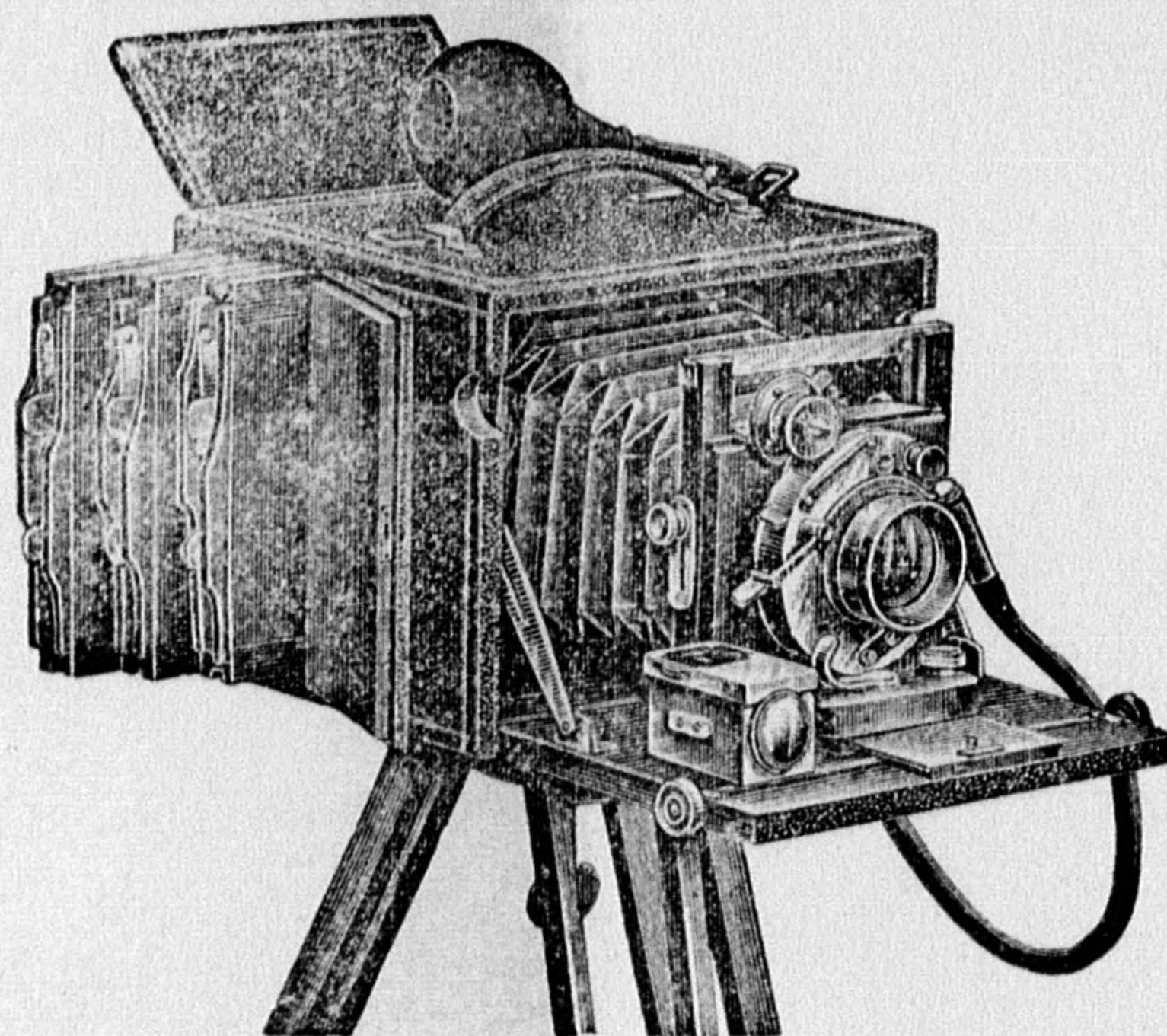
Ifj. Utry Pál.

Fényképező-gépek

és felszerelések nagy választékban gyár-áron kaphatók

Ifj. Wagner Antalnál

B a j á n.

Feltűnő ujdonság!

DELICE

— Minden hirdetés felesleges.

A dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

Legjobb valódi **francia szivarkapapír** és **szivarkahüvely** kapható az ország minden különlegességi árudájában.

„Magyar Regényírók”

Szerkeszti **MIKSÁTH KÁLMAN.**

4 koronás havi részletfizetésre kaphatók

ifj. Wagner Antalnál

BAJÁN.

Hirdetmény.

A bajai selyembuboraktár telepen egy félszer (szin) felépítése körül felmerülő munkálatok biztosítása tárgyában **f. évi április hó 9-én délelőtt 10 órakor** a bajai m. kir. selyemtenyésztési felügyelőség hivatalos helyiségében nyilvános versenytárgyalás fog tartatni.

A biztosítandó munkálatokból esik:

Föld és kőműves munkára	1689 K 11 f
Ácsmunkára	5065 K 92 f
Tetőfedési munkára	1535 K 28 f
Bádigos munkára	367 K 04 f
Különféle munkákra	259 K — f
Összesen	8916 K 35 f

A tetőfedési munkákra külön ajánlat teendő.

Bánatpénz 5%, mely a vállalkozó által 10% biztosítékra egészítendő ki.

A tervek és költségvetések a bajai m. kir. selyemtenyésztési felügyelőségnek be-tekintethetők.

A pályázni óhajtok felhivatnak, hogy zárt írásbeli ajánlataikat a fentjelzett időpontig a bajai m. kir. selyemtenyésztési felügyelőségnek nyujtsák be.

A bánatpénz alulírt hivatal címére Szekszárdra küldendő be.

Az összes munkálatok **f. évi június hó 5-ig** befejezendők.

Szekszárd, 1905. március hó 26-án.

A m. kir. országos selyemtenyésztési felügyelőség.

BODNÁR TESTVÉREK

„VILLÁM” ELEKTROTECHNIKAI MŰHELYÉBEN

— B A J Á N —

KÉT TANULÓ

FELVÉTELEK.

MAGGI-FÉLE LEVES-ÉS ÉTEL-ÍZESITŐ

Üvegcsékben 50 fillértől kezdve. Eredeti üvegesék legolcsóbban utántöltetnek.

Épp úgy ajánlhatók **MAGGI BOUILLON-TOKJAI**, melyekből csupán forró víz ráöntése által, kitűnő erő- vagy husleves készíthető. — Tokokban á 2 adag 20 és 15 fillérért. — Kaphatók **DRESCHER GYULA** kereskedésében **BAJA**.

Maggi kitüntetései: 5 nagydíj, 32 aranyérem, 6 diszoklevél, 7 tiszteletdíj.

Hétszer versenyen kívül, többi között az 1889. és 1900-iki párizsi világiállításokon. (Maggi Gyula jurytag.)

páratlan a maga nemében és régóta jól bevált szer, hogy gyenge levesek, mártások, főzelékeknek stb. egy pillanat alatt meglepő jó és erőteljes ízt adhassunk.

Kis adag elég.

